

# Sveriges mineralstrategi – uppföljning av åtgärder 2014

Joanna Lindahl

december 2014



SGU-rapport 2014:42



**SGU**

Sveriges geologiska undersökning  
Geological Survey of Sweden

Omslagsbild: Nya schaktets lave och tillhörande varphögar vid Långbans gruvor i Bergslagen – en av världens mineralrikaste platser. Foto: Erik Jonsson.

Sveriges geologiska undersökning  
Box 670, 751 28 Uppsala  
tel: 018-17 90 00  
fax: 018-17 92 10  
e-post: [sgu@sgu.se](mailto:sgu@sgu.se)  
[www.sgu.se](http://www.sgu.se)

## INNEHÅLL

<b>Sammanfattande uppföljning av den svenska mineralstrategin</b> .....	<b>5</b>
<b>En gruv- och mineralnäring i samklang med miljö, kultur och andra näringar</b> .....	<b>5</b>
<b>Dialog och samverkan som främjar innovation och tillväxt</b> .....	<b>7</b>
<b>Ramvillkor och infrastruktur för konkurrenskraft och tillväxt</b> .....	<b>8</b>
<b>En innovativ gruv- och mineralnäring med en excellent kunskapsbas</b> .....	<b>8</b>
<b>En internationellt välkänd, aktiv och attraktiv gruv- och mineralnäring</b> .....	<b>9</b>
<b>Bilagor</b> .....	<b>11</b>
Åtgärd 1. Kartlägga och analysera utvinnings- och återvinningspotential för svenska metall- och mineraltillgångar .....	11
Åtgärd 2. Förslag på system för insamling av produktionsuppgifter för entreprenadsten .....	13
Åtgärd 3. Ökad samverkan mellan ren- och gruvnäring under tillståndsprocessen .....	15
Åtgärd 4. Attraktiva natur- och kulturmiljöer i nya och befintliga gruvsamhällen .....	16
Åtgärd 5. Program för samhandling vid stora investeringar .....	17
Åtgärd 6. Handbok för kommuner som står inför stora gruvetableringar eller expansion av befintliga gruv- och täktverksamheter .....	20
Åtgärd 7. Hinder och förutsättningar för bostadsproduktion på gruvorter .....	22
Åtgärd 8. Metodutveckling för regional materialförsörjningsplanering .....	24
Åtgärd 9. Nationellt Mineralforum .....	25
Åtgärd 10. Utvärdera satsningar för att korta ledtider vid miljötillståndsprocesser .....	26
Åtgärd 11. Planeringsunderlag till stöd för kommunernas översiktsplanering .....	27
Åtgärd 12. Utnyttja erfarenheter från FFI i arbetet med elektriska framdrivningssystem för lastbilar på väg .....	28
Åtgärd 13. Kartlägga forskningsinsatser och lämna förslag på hur samverkansformer kan förbättras .....	30
Åtgärd 14. Öka kunskapen om geologins betydelse för samhällsbyggnad och tillväxt .....	31
Åtgärd 15. Utarbeta strategier för att möta kompetensförsörjningsbehovet inom gruvnäringen .....	33
Åtgärd 16. Kartlägga Sveriges attraktivitet som gruvland och vilka faktorer som påverkar detta .....	36
Åtgärd 17. Internationell kommunikationsplattform för gruv- och mineralnäringen .....	37
Åtgärd 18. Förslag på hur Sverige kan bidra till en hållbar gruvindustri i utvecklingsländer .....	39
Åtgärd 19. Kartlägga vilka länder som utbytet inom gruv- och mineralområdet börfördjupas med .....	40



## **SAMMANFATTANDE UPPFÖLJNING AV DEN SVENSKA MINERALSTRATEGIN**

I februari 2013 presenterade regeringen *Sveriges mineralstrategi – för ett hållbart nyttjande av Sveriges mineraltillgångar som skapar tillväxt i hela landet*. Under 2014 har Sveriges geologiska undersökning (SGU) haft ett ansvar för uppföljningen av strategins genomförande och i denna rapport redovisas kortfattat hur arbetet går framåt.

I mineralstrategin pekades fem strategiska områden ut som, med ett tidsperspektiv på tio år, ansågs vara av särskild betydelse att behandla för att på ett långsiktigt hållbart sätt stärka den svenska gruv- och mineralnäringen. Till de strategiska områdena kopplades en åtgärdsplan för det fortsatta arbetet och man beslutade att genomföra nitton konkreta åtgärder inom ramen för strategin.

Fram till idag har arbete med sexton av de nitton åtgärderna initierats i någon form. Fyra uppdrag är redan avslutade och ett av dem har lett till fortsatt arbete inom ett nytt uppdrag. En tidsplan för samtliga åtgärder presenteras i figur 1 och nedan följer en översiktlig redovisning indelad efter de strategiska områdena. Mer detaljerad information om kontaktuppgifter, eventuella referenser och länkar till dokument för respektive åtgärd finns i bilagorna.

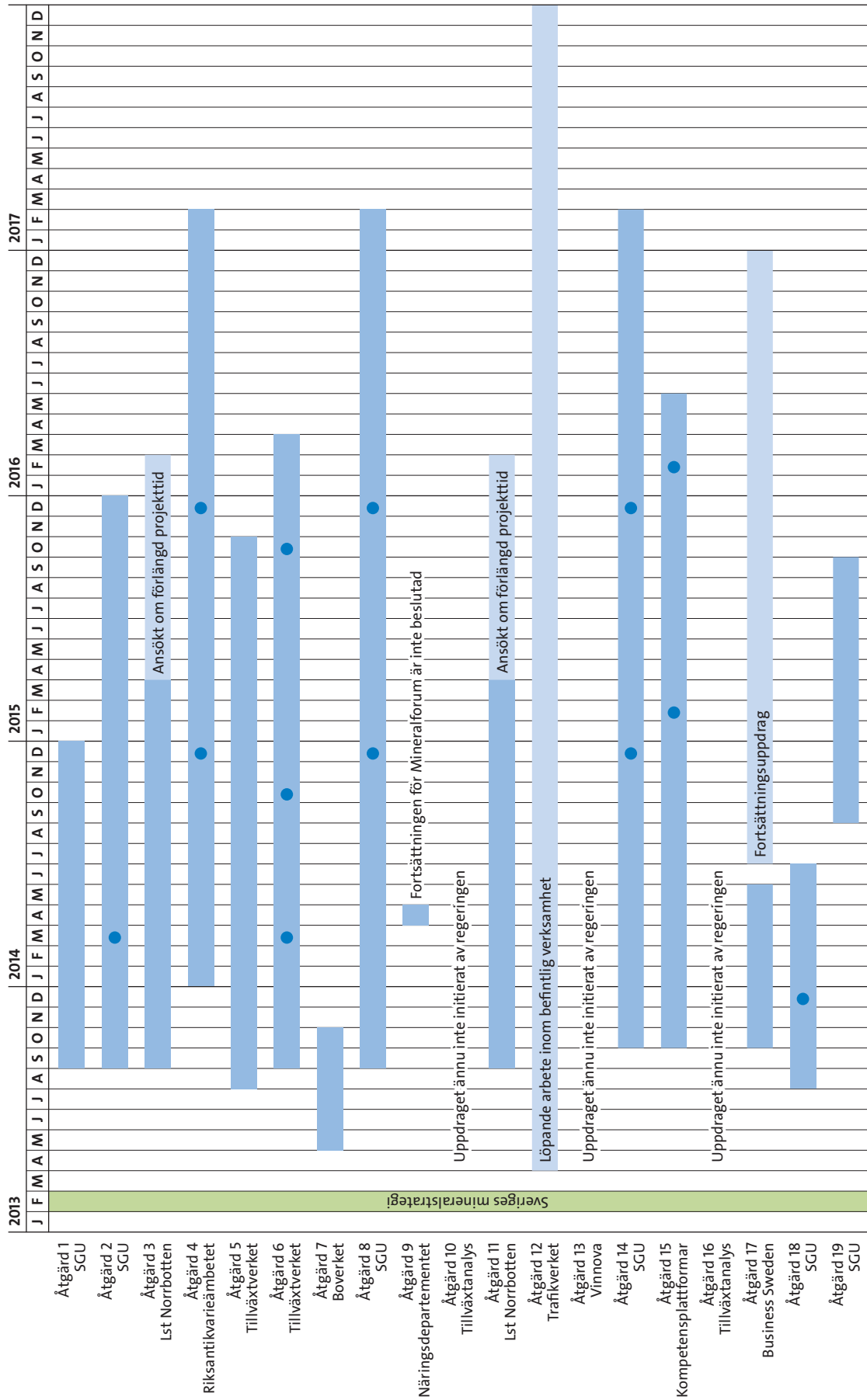
## **EN GRUV- OCH MINERALNÄRING I SAMKLANG MED MILJÖ, KULTUR OCH ANDRA NÄRINGAR**

För att öka gruv- och mineralnäringens resurseffektivitet arbetar SGU med två uppdrag (åtgärd 1 och 2). Det första uppdraget sker i samråd med Naturvårdsverket och handlar om att utföra en kartläggning och analys av utvinnings- och återvinningspotential för svenska metall- och mineraltillgångar. Uppdraget slutredovisas till regeringskansliet 15 december och resultatet från uppdraget visar bl.a. att:

- Metall- och mineralstatistiken är bristfällig.
- Av de metall- och mineralkällor som ingått i kartläggningen bedöms störst potential för framtida försörjning finnas i den svenska berggrunden. Detta gäller för de flesta metaller och mineral.
- Kunskapsläget om sekundära metallkällor som gruvavfall, industri- och kommundepoier etc. är idag osäkert men bör utforskas vidare.
- Den potential till metallutvinning som kan finnas från sekundära resurser kommer sannolikt inte förverkligas utan nya eller förändrade styrmedel.
- I Sverige sker idag metallåtervinning för ett tiotal metaller och återvinningsgraden för traditionella material som järn, basmetaller och ädelmetaller är hög, men för många övriga metaller behöver återvinningen öka.
- Sjutton ämnen och material definieras som kritiska för Sveriges försörjningsbehov, men för flera av dem finns det stor utvinnings- och återvinningspotential.

SGU och Naturvårdsverket drar inom uppdraget slutsatsen att det finns ett mycket stort behov av fortsatta arbetsinsatser när det gäller kartläggning av fyndpotentialen, undersökning av svenskt försörjningsbehov och utredning av vilka förutsättningar som kan bidra till en ökad resurseffektivitet.

I SGUs andra uppdrag, som handlar om att lämna förslag till ett system för insamling av produktionsuppgifter för entreprenadsten, pågår arbete för att kunna bidra till ett bättre underlag för fysisk planering och därmed också en förbättrad uppföljning av målet om minskad användning av naturgrus. Under hösten har en undersökning gjorts där kommuner, länsstyrelser, krossentreprenörer, ballastföretag och gruvbolag deltagit och gett sin syn på vilket system som bör användas för rapportering, vilka uppgifter som ska samlas in och vem som bör lämna uppgifter. Resultatet från undersökningen kommer till våren att användas för att tillsammans med Naturvårdsverket och relevanta länsstyrelser ta fram olika förslag på insamlingsystem. Försla-



Figur 1. Tidsplan för genomförandet av åtgärder inom Sveriges mineralstrategi. Blå prickar markerar delredovisningar.

gen kommer enligt nuvarande tidsplan att presenteras för branschen i februari på ett seminarium som syftar till att samla in synpunkter och utreda konsekvenser för de olika aktörerna.

För att förbättra dialog och synergi med andra näringar har Länsstyrelsen i Norrbottens län fått i uppdrag (åtgärd 3) att ta fram en vägledning för samråd mellan ren- och gruvnäring vid tillståndsprocesser för att på så vis främja en ökad samverkan. Genomförandet av detta uppdrag är försenat vilket beror på att det har varit svårt att hitta rätt samverkansformer. Projektet är i uppstartsfas och länsstyrelsen tillsammans med de centrala medaktörerna Sametinget och Svenska samernas riksförbund (SSR) håller på att ta fram en gemensam projektplan. Under hösten har en ansökan om förlängd projekttid på ett år för att utföra uppdraget lämnats till regeringskansliet.

För att främja attraktiva natur- och kulturmiljöer i gruvsamhällen har Riksantikvarieämbetet fått i uppdrag (åtgärd 4) att utveckla, samla och sprida goda exempel på hur kulturmiljön kan tas till vara av båda gruv- och besöksnäring och bli en viktig resurs. Huvuddelen av arbetet inom detta projekt kommer göras under 2015–2016. Under året som gått har Riksantikvarieämbetet ägnat sig åt inledande dialog med berörda samverkansaktörer för att identifiera förväntningar och utmaningar, och få inspel till det arbete som ska utföras. I dagarna kommer en delredovisning att lämnas till Näringsdepartementet och i den finns beslutat underlag och information som inte varit tillgängliga för denna sammanställning.

## **DIALOG OCH SAMVERKAN SOM FRÄMJAR INNOVATION OCH TILLVÄXT**

För att främja samhällsutveckling och regional tillväxt arbetas det på flera håll i landet med olika mineralstrategiuppdrag. Tillväxtverket ansvarar för två av dem (åtgärd 5 och 6). I det första uppdraget pågår arbete med att främja kunskapsuppbyggnad, dialog och samverkan inom ramen för Tillväxtverkets *Program för samhandling vid stora investeringar*. Sedan mineralstrategin lanserades har fem kommunala projekt med koppling till gruv- och mineralnäringen fått medfinansiering från Tillväxtverket och samtliga av dem pågår idag. Utvecklingen när det gäller järnmalmspriset har för många av projekten orsakat en annan situation jämfört med när projekten planerades vilket har medfört en möjlighet att kunna planera om och genomföra satsningar som annars inte hade varit möjliga. Samtliga projekt kommer att pågå ytterligare ett år och ska slutredovisas hösten 2015.

I Tillväxtverkets andra uppdrag pågår arbete tillsammans med Naturvårdsverket och Sametinget för att ta fram en handbok för kommuner som står inför stora etableringar eller expansion av befintliga gruv- och täktverksamheter. Under året har mycket fokus lagts på att avgränsa och strukturera innehållet i handboken. Arbetet inom uppdraget är brett förankrat med andra myndigheter och nära samverkan sker med flera av de andra mineralstrategiuppdragen. Den fysiska handboken tas fram med hjälp av en konsult och ett första utkast blir klart i dagarna. Innehållet i handboken är uppbyggt med syfte att stödja kommuners arbete genom att förtydliga roller och ansvar kopplat till olika besluts- och tillståndsprocesser, synliggöra erfarenheter och möjligheter från kommuner med erfarenhet av gruv- och täktverksamhet samt förstärka dialog och samverkansmetoder genom inspiration och förslag på verktyg att arbeta med. Till våren kommer handboken att ges ut till kommuner.

Boverket har haft ett uppdrag att utreda hinder och förutsättningar för bostadsproduktion på gruvorter (åtgärd 7). Uppdraget avslutades hösten 2013 och resulterade i slutsatsen att det största hindret för bostadsproduktion är kopplat till den risk som byggherrar och fastighetsägare möter. Risken i sig är kopplad till låga marknadsvärden på det befintliga bostadsbeståndet och stor osäkerhet kring gruvverksamhetens framtid. Boverket anser att det centrala hindret inte kan hänföras till brister i marknadens funktionssätt och det kan därmed inte heller lösas genom ett statligt ingripande. Eventuella åtgärder bör istället inriktas mot att undanröja det ekonomiska riskmomentet eller verka för att det får en minskad betydelse. Delar av Boverkets slutsatser



och förslag har lett till en förändring i *Förordning (2004:105) om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande* som numera även omfattar lån för ombyggnad av egna hem.

Även SGU arbetar med ett uppdrag för att främja samhällsutveckling och regional tillväxt. Detta görs genom att slutföra en sedan tidigare påbörjad metodutveckling för regional materialförsörjningsplanering och att vägleda länsstyrelser i användandet av metodiken (åtgärd 8). En rapport med metodbeskrivning ska publiceras i januari och i den beskrivs olika planeringsunderlag och vilka strategiska överväganden som bör göras. SGU kommer fram till våren 2017 att arbeta aktivt med att stödja länsstyrelserna i deras arbete genom att ta fram geologiskt underlag för bergets kvalitet till olika ändamål, ordna kurser och workshops samt uppdatera kartvisaren Ballast med ny information.

För att uppnå tydligare ansvarsfördelning och bättre informationsflöde mellan näringsaktörer identifierades i mineralstrategin ett behov av att inrätta ett nationellt mineralforum (åtgärd 9). Forumet syftar till att följa genomförandet av strategin och främja dialog, kunskapsutbyte och samordning mellan aktörerna. Ett första Mineralforum anordnades i form av ett dialogmöte av SGU i april 2014. Forumet lockade närmare 110 personer från olika delar av samhället. Under dagen hölls en genomgång av utfört arbete inom de mineralstrategirelaterade uppdragen, och särskilt fokus lades på att diskutera behovet av ökad kunskap om geologi och utveckling av turism, kulturmiljöer och naturmiljöer i anslutning till gruvsamhällen. Det är ännu inte beslutat om något Mineralforum ska arrangeras under 2015.

## **RAMVILLKOR OCH INFRASTRUKTUR FÖR KONKURRENSKRAFT OCH TILLVÄXT**

För att uppnå ett tydligare och effektivare regelverk föreslogs inom ramen för mineralstrategin två arbetsinsatser (åtgärd 10 och 11). Till den första åtgärden, som handlar om att utvärdera satsningar för att korta ledtider vid miljötillståndprocesser, föreslogs Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) som uppdragsutförare. Detta arbete har dock än så länge inte initierats av regeringen och inget uppdrag pågår vid denna tidpunkt.

Den andra åtgärden har getts i ett uppdrag till Länsstyrelsen i Norrbottens län och handlar om att ta fram ett planeringsunderlag till stöd för kommuners översikts- och detaljplanering. Syftet är att utifrån stora och föränderliga markanspråk skapa hållbara förutsättningar för kommunernas samordnande planering. Genomförandet av projektet är försenat och länsstyrelsen har ansökt om förlängd projekttid på ett år. Hittills har en projektplan upprättats och ett förfrågningsunderlag sammanställts då länsstyrelsen har för avsikt att lösa uppdraget med konsult hjälp.

Som ett led i att skapa en robust infrastruktur som möter gruvnäringens behov föreslogs inom ramen för mineralstrategin att Trafikverket skulle utnyttja erfarenheter från *Fordonsstrategisk fordonsforskning och innovation (FFI)* i sitt arbete med elektriska framdrivningssystem för lastbilar på väg (åtgärd 12). Trafikverket arbetar löpande med frågan i flera sammanhang. Mot bakgrund av en utredning som gjordes kring transportbehovet mellan Kaunisvaara och Svappavaara så beslutades att starta en process med syfte att demonstrera konceptet med elvägar och testa olika teknikers mognad. För demonstrationen gör Trafikverket en förkommersiell upphandling med sikte på elväg som en framtida systeminnovation. Inom upphandlingen pågår för närvarande detaljprojektering av fyra demonstratorer.

## **EN INNOVATIV GRUV- OCH MINERALNÄRING MED EN EXCELLENT KUNSKAPSBAS**

För att stimulera forskning och innovation inom gruv- och mineralnäringen föreslogs att Vinnova i samverkan med Vetenskapsrådet skulle få i uppdrag att kartlägga forskningsinsatser och lämna förslag på hur samverkansformer kan förbättras (åtgärd 13). Detta arbete har inte initierats av regeringen och inget formellt uppdrag har än så länge lämnats.

För att trygga närings- och regionernas behov av kompetensförsörjning föreslogs två arbets-



insatser (åtgärd 14 och 15) som båda har resulterat i projekt. Det första projektet arbetar SGU med och det handlar om att öka kunskapen om geologins betydelse för samhällsbyggnad och tillväxt. Uppdraget löper över tre år och riktar sig mot såväl allmänheten som mer specifika målgrupper som lärare och skolelever. Aktiviteterna och insatserna under projektets första år, 2014, har mestadels varit av planerande och karläggande karaktär. Konkretisering av samarbeten med bl.a. de regionala kompetensförsörjningsplattformarna i Norrbotten och Västerbotten, SveMin och Geologins Dag pågår och projekt ska startas upp till våren. Upphandling av en omfattande skolsatsning genomfördes under hösten och den kommer att innebära framtagande av en plattform och material under 2015 och implementering under 2016.

Det andra projektet, som handlar om att utarbeta strategier för att möta gruvnäringens kompetensförsörjningsbehov, leds av fem aktörer: Länsstyrelsen i Norrbottens län, Samverkansorganet i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Samverkansorganet i Dalarnas län och Samverkansorganet i Region Örebro län. Syftet med projektet är att de fem kompetensplattformarna tillsammans ska utarbeta en plan för att enskilt och gemensamt möta näringens långsiktiga kompetensförsörjningsbehov i respektive region. Under året som gått har arbetet fokuserat på att kartlägga befintligt kompetensbehov och utbildningsutbud med relevans för gruvnäringen. En slutsats som dragits av det arbetet är att det finns ett behov av ökad samverkan mellan utbildningsväsendet och gruvnäringen. En rekommendation är att branschen, genom SveMin, årligen ser över och publicerar behovsprognoser för grundbemanning, ersättning av pensionsavgångar och nyckelrollsbefattningar som en vägledning till lärosäten, nya studenter och redan yrkesverksamma som överväger vidareutbildning. Bristen på lärlings- och praktikplatser är också en faktor som påtalats vara ett problem. Inför nästa år går arbetet inom projektet vidare med att försöka säkerställa utbildningsbehovet för branschen genom att bland annat optimera utbildningsutbudet, påtala brister och mäkla mellan aktörer.

## **EN INTERNATIONELLT VÄLKÄND, AKTIV OCH ATTRAKTIV GRUV- OCH MINERALNÄRING**

För att främja kapitalförsörjning och investeringar föreslogs att Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) skulle få i uppdrag att kartlägga Sveriges attraktivitet som gruvland och vilka faktorer som påverkar detta (åtgärd 16). Denna åtgärd har ännu inte initierats av regeringen och inget arbete pågår.

För att öka den svenska gruv- och mineralnäringens delaktighet på den internationella arenan identifierades tre åtgärder i mineralstrategin där arbete avslutats eller pågår. Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) har arbetat med ett av dem där syftet varit att i en förstudie utreda behovet av och möjligheterna för att inrätta en internationell kommunikations- och marknadsföringsplattform (åtgärd 17). Uppdraget avslutades i maj 2014. Förstudien visade att det finns ett stort intresse för plattformen som bör vara enkel, lättillgänglig, trovärdig och affärsdrivande samt utgå från svenska exempel om hållbar gruvdrift med tillhörande aktörer. Enligt Business Sweden bör plattformen vara långsiktigt finansierad och samordnas med ett gemensamt budskap som beskriver sektorns styrkor. Plattformens föreslagna syfte är att öka exporten av produkter och tjänster samt stärka det internationella intresset för Sverige som gruvnation för att därigenom öka investeringar. Plattformen föreslås innehålla:

- Information om svensk gruvnäring.
- Investeringsmöjligheter med information.
- Produkter och tjänster från underleverantörer.
- Utbildning, forskning och utveckling.
- Kalendarium.

Kort efter att Business Swedens förstudie avslutades fick myndigheten nya instruktioner från regeringen att arbeta vidare med att utveckla och tekniskt implementera kommunikations- och marknadsföringsplattformen. Business Sweden arbetar därför nu med att ta fram innehållet till plattformen tillsammans med akademi, myndigheter, branschföreningar och företag. En förhoppning är att en enkel portal ska kunna lanseras redan till sommaren–hösten 2015.

SGU är ansvariga för genomförandet av två uppdrag kopplade till den svenska gruv- och mineralnäringens delaktighet på den internationella arenan (åtgärd 18 och 19). Det första uppdraget, som avslutades i juni 2014, syftade till att ta fram ett förslag på hur Sverige och svenska företag kan bidra till en hållbar gruvindustri i utvecklingsländer. Arbetet inom uppdraget resulterade i förslaget att pilotprojektet MeetingPoints Mining breddas och omformas till en regional strategi med fokus på grön ekonomi och sysselsättning inom gruv- och mineralsektorn. SGU anser att en sådan strategi bör innehålla biståndsprojekt, kapacitetsprojekt, samarbetsprojekt och business-to-business-projekt som vilar på en kommersiell grund. Insatsen bör koordineras med andra biståndsfinansierade projekt inom hälsovård, utbildning, korruptionsbekämpning, demokratiutveckling m.m. och den bör pågå under en längre tidsperiod. Ett brett samarbete mellan privata aktörer och myndigheter som SGU, Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete (Sida) och Business Sweden är en förutsättning för ett sådant projekt.

Det andra uppdraget som SGU arbetar med syftar till att genomföra en kartläggning samt ta fram förslag till en handlingsplan för länder som det är intressant att skapa fördjupade kontakter med inom gruv- och mineralområdet. Uppdraget har inkommit till SGU under hösten och just nu pågår inledande möten med nyckelgrupper parallellt med resurssättning och detaljplanering av projektets genomförande vilket ska ske i samråd med Sida och Business Sweden.

## BILAGOR

### Åtgärd 1. Kartlägga och analysera utvinnings- och återvinningspotential för svenska metall- och mineraltillgångar

Status: Uppdraget avslutat

Ansvarig myndighet: Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Kontaktperson: Lars Norlin (lars.norlin@sgu.se)

#### Projektdokument:

12 sep 2013 Regeringsbeslut om uppdrag (Näringsdepartementet N2013/4152/FIN)  
15 dec 2014 Slutrapport "Kartläggning och analys av utvinnings- och återvinningspotentialen för svenska metall- och mineraltillgångar" (SGU dnr: 001639-2013)

#### Beskrivning av uppdraget:

SGU fick i uppdrag att i samråd med Naturvårdsverket genomföra en kartläggning och analys av utvinnings- och återvinningspotential för olika metall- och mineraltillgångar i Sverige. Kartläggningen skulle innefatta svensk utvinningspotential från den svenska berggrunden (s.k. primära resurser) och återvinningspotential från gruvavfall, industrideponier, kommunala deponier och övriga metallkällor (s.k. sekundära resurser). Kartläggningen skulle också identifiera om utvinning och eller återvinning sker i Sverige idag. Analysen skulle särskilt kopplas till Sveriges och EU:s totala försörjningsbehov av metaller och mineral, samt också resultera i ett förslag till definition av kritiska metaller och mineral för Sverige. Vid genomförandet av uppdraget skulle underlag hämtas från såväl aktuell forskning som befintlig kunskap från gruv- och återvinningsbranscherna. För arbetet har SGU fått rekvirera upp till 1 miljon kronor.

#### Sammanfattning av resultat:

Resultatet från kartläggningen visar bl.a. att metall- och mineralstatistiken är bristfällig för en stor del av de metaller och mineral som används i mindre kvantiteter inom den svenska industrin (t.ex. vissa legeringsmetaller och metaller i elektronikindustrin). Osäkerheter i statistiken gäller både potential för utvinning och återvinning men även i vilka produktionskedjor och varor som just dessa metaller och mineral används.

Trots brister i det statistiska underlaget visar kartläggningen och analysen att bland de metall- och mineralkällor som undersökts så finns det störst potential för framtida försörjning i den svenska berggrunden. Framför allt finns stor potential för framtida kommersiell utvinning av järn, koppar, bly, zink, guld och silver samt några övriga metaller och mineral som fosfor, mangan, flusspat, sällsynta jordartsmetaller och nickel.

Av de sekundära källor som ingått i kartläggningen och analysen är den samlade statistiken teoretiskt beräknad och därmed enbart indikativ vilket gör det svårt att utvärdera och jämföra primära och sekundära resurser med varandra. Från gruvavfall bedöms det finnas stor potential för återvinning av sällsynta jordartsmetaller och fosfor, men i dagsläget saknas tekniska lösningar för att utvinna dessa till konkurrenskraftiga kostnader. I industrideponier bedöms det finnas stora mängder vanadin, främst i stålslag. Det råder osäkerhet kring mängder och om en eventuell återvinning är ekonomiskt lönsam. I kommunala deponier och övriga metallkällor (som outnyttjade byggnader och infrastruktur) finns det en teoretiskt beräknad stor potential för s.k. urban mining, men kunskapsläget är mycket osäkert. Det är svårt att uppskatta metallmängder och hinder för en eventuell återvinning och därmed också omöjligt att dra slutsatser om det ekonomiska värdet av urban mining.

Mycket tyder på att den potential som kan finnas för metallutvinning från sekundära resurser inte kommer att förverkligas om det inte införs nya eller förändrade styrmedel.

Återvinning sker i Sverige idag för järn, koppar, krom, aluminium, bly, molybden, fosfor, zink, silver, guld och kobolt. Återvinningsgraden för traditionella material som järn, basmetaller och ädelmetaller är hög i Sverige och kan enbart ökas marginellt. Återvinning av metaller för elektronikindustrin bedöms öka på sikt då utbudet av elektronikskrot med dessa metaller kommer att tillta.

Metaller och mineral som definieras som kritiska och där inga fyndigheter finns i Sverige är koks, platinagruppens metaller och bor. Kritiska mineral med mindre fyndigheter är kobolt, niob, tenn, volfram och magnesium. Kritiska mineral med höga utvinnings- och återvinningspotentialer inom landet är ferrokisel, flusspat, titan, sällsynta jordartsmetaller, nickel, krom, mangan, vanadin, dolomit och kalksten.

Inom uppdraget dras slutsatsen att det finns ett stort behov av fortsatta insatser på det här stora och delvis outforskade området. Vidare arbete behövs inom samtliga områden, från kartläggning till undersökning av svenskt försörjningsbehov och utredning av vilka förändringar som skulle kunna bidra till en ökad resurseffektivitet.

## Åtgärd 2. Förslag på system för insamling av produktionsuppgifter för entreprenadsten

Status: Arbete pågår

Ansvarig myndighet: Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Kontaktperson: Amanda Baumgartner (amanda.baumgartner@sgu.se)

### Projektdokument:

12 sep 2013 Regeringsbeslut om uppdrag (Näringsdepartementet N2013/4153/FIN)

27 mar 2014 Delredovisning till Näringsdepartementet (SGU dnr: 001681-2013)

### Beskrivning av uppdraget:

Syftet med uppdraget är att genom förbättrad statistik över ballastproduktion kunna bidra till ett bättre underlag för fysisk planering samt en förbättrad uppföljning av målet om minskad användning av naturgrus. SGU ska i samråd med Naturvårdsverket lämna förslag till hur ett system för att samla in och ta emot produktionsuppgifter för entreprenadsten kan utformas. I uppdraget ingår också att i behövliga delar lämna författningsförslag. För arbete inom uppdraget får SGU rekvirera högst 200 000 kronor.

### Genomförande och nulägesrapport:

Under hösten 2014 har SGU genomfört en enkätundersökning. Fem olika enkäter riktade till kommuner, länsstyrelser, krossentreprenörer, ballastbolag och gruvbolag skickades ut. Ett urval gjordes för vissa mottagare för att få en bra geografisk spridning och medverkan från både stora och små aktörer. Syftet med enkätundersökningen var att få kunskap som leder till förbättrad insamling av produktionsuppgifter av ballast. Resultaten från undersökningen kommer att utgöra ett underlag för bedömningen av:

- vilket system som bör användas för rapportering av produktionsuppgifter från anmälningspliktiga krossar (SMP eller annat system),
- vilka produktionsuppgifter som bör samlas in och när,
- vem som bör lämna uppgifter,
- vem som bör bevaka att uppgifterna lämnas in,
- rapportering av ballastproduktion.

Efter tre påminnelser har 16 av 21 länsstyrelser, 10 av 11 krossentreprenörer, 16 av 39 kommuner och samtliga 5 ballast- och gruvbolag svarat på enkäterna. Ett försök att få in fler svar från kommuner pågår.

Enkätundersökningen ska analyseras och sammanställas i en rapport som ska vara klar innan årsskiftet 2014/2015. Rapporten kommer då att skickas ut till Naturvårdsverket och till de länsstyrelser som förvaltar Svenska miljörapporteringsportalen (SMP). I slutet av januari 2015 hålls ett möte för att diskutera resultaten och utifrån det komma fram till olika förslag på system för att samla in produktionsuppgifter på entreprenadberg. Till detta möte kommer även jurister från SGU och Naturvårdsverket att bjudas in. Under februari planerar SGU att bjuda in branschen till ett seminarium där vi presenterar resultaten från enkätundersökningen samt de förslag som diskuterats fram under mötet i januari. Seminariet syftar till att samla in synpunkter på de olika förslagen och utreda konsekvenser utifrån de olika aktörerna.

**Tidsplan:**

30 dec 2014	Enkätrapport sammanställd
22 jan 2015	Möte om SMP med Naturvårdsverket och länsstyrelser
feb 2015	Seminarium med branschbolag och andra intressenter
30 apr 2015	Remissutskick, formulerade förslag på insamling med konsekvensbeskrivning
29 maj 2015	Remissvar inkomna
15 okt 2015	Slutrapport klar
18 dec 2015	Slutredovisning till Näringsdepartement



### **Åtgärd 3. Ökad samverkan mellan ren- och gruvnäring under tillståndsprocessen**

**Status:** Arbete pågår

**Ansvarig myndighet:** Länsstyrelsen i Norrbottens län

**Kontaktperson:** Britta Wännström (britta.wannstrom@lansstyrelsen.se)

#### **Projektdokument:**

6 sep 2013 Regeringsbeslut om uppdrag (Näringsdepartementet N2013/4068/FIN)

29 sep 2014 Ansökan om förlängning (Länsstyrelsen Norrbotten dnr: 500-10296-13)

#### **Beskrivning av uppdraget:**

Syftet med uppdraget är att arbeta fram en vägledning för samråd mellan rennäring och gruvnäring vid tillståndsprocesser och främja en ökad samverkan mellan de båda näringarna. Länsstyrelsen i Norrbottens län ska leda uppdraget och ge Svenska samernas riksförbund (SSR), SveMin, Sametinget, Bergsstaten och berörda kommuner, övriga länsstyrelser och samverkansorganet i Västerbotten möjlighet att delta i arbetet. För arbete inom uppdraget får länsstyrelsen rekquirera högst 700 000 kronor.

#### **Genomförande och nulägesrapport:**

Arbetet med uppdraget är fortfarande i en uppstartsfas då det har varit svårt att hitta rätt samverkansformer. Länsstyrelsen i Norrbottens län har under året som gått upprättat en preliminär projektbeskrivning samt inlett dialog med de centrala medaktörerna Sametinget och SSR. En förutsättning för att projektet ska kunna genomföras är att direkt berörda aktörer ser positivt på uppdraget och är beredda att medverka aktivt i arbetet. Sametinget meddelade tidigt att de var beredda att medverka i arbetet medan SSR inledningsvis var mer tveksamma. Under november månad har SSR dock meddelat att man är beredda att medverka i projektet och kommer i ett första steg att lämna synpunkter på utkastet till projektplan. Eftersom mycket tid har gått åt till inledande diskussioner för att hitta samverkansformer har möjligheterna att hinna genomföra uppdraget inom utsatt tid minskat och länsstyrelsen ansökte därför i slutet på september om förlängd tid för att utföra uppdraget. Just nu inväntas regeringens svar på ansökan om förlängning.

#### **Tidsplan:**

31 mar 2015 Datum för slutredovisning till Näringsdepartementet (enligt regeringsbeslut)

15 feb 2016 Nytt datum för slutredovisning till Näringsdepartementet (enligt ansökan om förlängning)

## Åtgärd 4. Attraktiva natur- och kulturmiljöer i nya och befintliga gruvsamhällen

Status: Arbete pågår

Ansvarig myndighet: Riksantikvarieämbetet

Kontaktperson: Nikos Tsakiridis (nikos.tsakiridis@raa.se)

### Projektdokument:

23 jan 2014 Regeringsbeslut om uppdrag (Näringsdepartementet N2014/363/FIN)

### Beskrivning av uppdraget:

Uppdraget syftar till att utveckla, samla och sprida goda exempel på hur kulturmiljön kan tas till vara och bli en viktig resurs i områden där gruvor öppnas på nytt. I uppdraget ska Riksantikvarieämbetet verka för att kulturarvet tas till vara av både gruvnäringen och besöksnäringen. Uppdraget inriktar sig i första hand på det geografiska området Bergslagen och sträcker sig över perioden 2014–2016 med huvuddelen av anslaget fördelat över de två sista åren. Totalt får Riksantikvarieämbetet rekvirera upp till 4,1 miljoner kronor för arbete inom uppdraget.

### Genomförande och nulägesrapport:

Riksantikvarieämbetet avser att inrikta genomförandet av uppdraget mot såväl nya som befintliga gruvsamhällen. Där så är möjligt bör även gruvsamhällen och regioner utanför Bergslagen inkluderas i arbetet eftersom goda exempel kan uppstå överallt.

Under året som gått har Riksantikvarieämbetet belyst behov inom uppdragets område, identifierat goda exempel, förslag på aktiviteter samt hinder för utvecklingen i syfte att ge relevanta inspel till vidare arbete. Myndigheten har under året informerat berörda samverkansaktörer och samrådande aktörer om uppdraget. Riksantikvarieämbetet har även arrangerat en workshop för att identifiera förväntningar och utmaningar med inbjudna aktörer från Bergslagen samt från nationella myndigheter och organisationer som arbetar med dessa frågor. Även ett antal intervjuer med företrädare för länsstyrelser, Regeringskansliet och utvecklingsaktörer inom Bergslagen har genomförts.

Inom kort väntar en delredovisning till Näringsdepartementet. Först efter det finns ett beslutat underlag att rapportera utifrån.

### Tidsplan:

15 dec 2014	Delredovisning 1 till Näringsdepartementet
16 dec 2016	Delredovisning 2 till Näringsdepartementet
1 mar 2017	Slutredovisning till Näringsdepartementet

## Åtgärd 5. Program för samhandling vid stora investeringar

Status: Arbete pågår

Ansvarig myndighet: Tillväxtverket

Kontaktperson: Daniel Fahlander (daniel.fahlander@tillvaxtverket.se)

### Beskrivning av uppgiften:

För att främja samhällsutveckling och regional tillväxt identifierades i Mineralstrategin ett behov av att inrätta och genomföra ett nationellt program för stöd vid planering av stora investeringar för näringslivet. Tillväxtverket arbetar med detta inom ramen för vad som kallas *Program för samhandling vid stora investeringar*. Programmet syftar till att främja kunskapsuppbyggnad och stimulera dialog, samverkan, erfarenhetsutbyte och koordinering mellan kommuner och offentliga aktörer. I tillägg ska programmet synliggöra och hantera de behov som en stor näringslivsinvestering medför så att befintliga resurser används på ett mer effektivt sätt för att möta behoven. Mer information om programmet och pågående beviljade projekt finns att läsa här:

<http://www.tillvaxtverket.se/huvudmeny/insatserfortillvaxt/regionalutveckling/>

[tillvaxtskapandesamhallsplanering/samhandlingvidstorainvesteringar.4.5a5c099513972cd7fea346ce.html](http://www.tillvaxtverket.se/huvudmeny/insatserfortillvaxt/regionalutveckling/tillvaxtskapandesamhallsplanering/samhandlingvidstorainvesteringar.4.5a5c099513972cd7fea346ce.html)

### Genomförande och nulägesrapport:

Inom programmet *Samhandling vid stora investeringar* har det varit ett händelserikt år. Det har genomförts nya ansökningsomgångar med resultatet att nya projekt har beviljats. Totalt är det nu åtta stycken projekt som har medfinansiering från Tillväxtverket, varav fem stycken har koppling till gruv- och mineralnäringen. Nedan följer en kort beskrivning av tre av de projekt som pågår just nu.

#### *Tillväxtpaketet Ludvika Smedjbacken – att växa i takt*

Ambitionen med projektet *Tillväxtpaketet Ludvika Smedjbacken – att växa i takt* är att utifrån näringslivets behov och de särskilda krav som stora investeringar ofta ställer utveckla modeller, arbetssätt och rutiner som gör att samhällets aktörer på ett effektivt sätt kan mobilisera och hantera de frågor som är hinder för näringslivets tillväxt på kort och lång sikt utan att ge avkall på de demokratiska processerna. Globaliseringen ställer krav på förnyelse och förändring av såväl företag som samhälle och utbildning. Att undersöka Sveriges förmåga i detta avseende i en så expansiv industriregion som Ludvika Smedjbacken, där förändringskrav och behov ställs på sin spets, gör att vi får en bra arena att testa modeller och metoder för lärande samt hållbar och tillväxtorienterad planering.

Projektets övergripande målsättning är att skapa lokal och regional tillväxt genom uppbyggnad av en neutral samverkansplattform med en gemensam syn på behov av utvecklingsinsatser. Genom projektet vill man skapa regional attraktivitet för att internationellt baserade företag ska kunna utvecklas även utanför Sveriges tillväxtregioner. Det innebär att den internationella miljön måste synliggöras och att system och arbetssätt skapas för att säkerställa näringslivets behov av infrastruktur och planeringsfunktioner. Avsikten är att projektet ska generera kunskap och lärandemodeller som kan spridas till andra miljöer. Samarbeten med näraliggande kommuner och regioner såväl i Dalarna som i Örebro och Västmanland har påbörjats och vidareutvecklingen av dessa samarbeten är en naturlig del av projektet.

Webbplats: <http://www.ludvika.se/naringslivarbete/projekt/tillvaxtpaketetludvikasmedjbackenattvaxaitakt.4.4c6cedf6145f69e692913da.html>

### *Attraktiva Storuman*

Syftet med projektet *Attraktiva Storuman* är att skapa bestående samhällseffekter av de investeringsplaner som identifierats. Kommunen vill ta ett helhetsgrepp på alla dessa utmaningar och möjligheter och tydligt visa på nyttan för både Sverige och EU med de stora investeringar som planeras i Storumans kommun. För att uppnå de möjliga och önskade effekterna är samhandling och samverkan mellan alla berörda aktörer den primära framgångsfaktorn. Den långsiktiga målsättningen är att förbättra näringslivsklimatet i kommunen samt att skapa modeller för byggande av en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar attraktionskraft för att människor ska bosätta sig i kommunen. Storumans kommun ska vara en kommun som många människor vill leva, bo och verka i. Grundläggande faktorer som avgör var människor bosätter sig är också avgörande för utvecklingen av det lokala näringslivet och detta blir ännu tydligare i tider av snabb samhällsomställning. Genom en utvecklad dialog och flernivåstyrning där alla berörda parter i de olika processerna kommer till tals utvecklas också en känsla av delaktighet och större förståelse för utmaningarna. Detta skapar ett öppnare samhälle som förbättrar såväl näringslivsklimatet som samverkan mellan offentligt, privat och ideellt.

Det omfattande och genomgripande arbete som bedrivs inom projektet är kopplat till kommunens långsiktiga vision och utvecklingsarbete. Metodik och strategi ska vara innovationsdrivna med syfte att identifiera kommunens unika konkurrensfördelar kopplat till dess kompetenser. Sammantaget är det av central betydelse att hitta nya sätt och utveckla befintliga metoder för att skapa hållbar samhälls- och näringslivsutveckling. Fallet Storuman kommer därigenom att bli vägledande för hur andra kommuner och regioner kan arbeta för att hantera den demografiska utmaningen i kombination med ett yttre förändrings- och utvecklingstryck.

Webbplats: <http://www.storuman.se/Naringsliv--arbete/Naringsliv/Samhandling-vid-stora-investeringar/>

### *Samplanering i expansiva Pajala*

I Pajala kommun och regionen finns en stor tillväxtpotential och goda utvecklingsmöjligheter kopplade till investeringar som har gjorts inom framför allt gruvnäringen. Genom projektet *Samplanering i expansiva Pajala* ska projektet arbeta med att öka samspelet mellan fysisk planering och näringslivsutveckling i syfte att stärka tillväxten. Ett nytt arbetssätt ska etableras som ska ge en ny dimension till den vanliga planprocessen hos de olika aktörerna. Genom bättre samverkan och synkronisering av parternas planering och projektering kan kvaliteten öka och processerna effektiviseras. Projektet syftar till att Pajala kommun ska bli ett attraktivt samhälle där människor vill bosätta sig, näringslivet utvecklas och de möjligheter som expansionen inom gruvnäringen för med sig tas tillvara.

Inom projektet har planer utarbetats och infrastruktur och byggen projekterats (dvs. färdiga beslutsunderlag har tagits fram) som möjliggör för samhället att utvecklas och expandera. Ett nytt arbetssätt har etablerats, där projektets parter samverkar och samordnar aktiviteter. Genom att bättre samverkan och synkronisering av parternas planering och projektering har kvaliteten ökat och processerna effektiviserats. Med kvalitet åsyftas både innehållet i den enskilda planen (som kan bli bättre genom bättre kunskapsinhämtning och kännedom om utvecklingen) och hur planerna samspekar och ”matchar” varandra. Med effektivitet menas tiden för framtagandet av den enskilda planen eller projekteringen eller för ett antal planer eller projekteringar inom samma område, eller att den totala kostnaden minskas genom att jobbet och resurserna samordnas.

Webbplats: <http://www.pajala.se/Specialsidor/Nyhetslista-Tekniska/Samplanering-i-expansiva-Pajala/#.VIM1RjGG-W4>

Tillväxtverket uppdaterar löpande sin webbplats och inom kort kommer information om samtliga beviljade projekt att finnas tillgänglig. Förutom beviljande av nya projekt har Tillväxtverket också genomfört två projektledarträffar under 2014. Målet med dessa projektledarträffar är att stimulera dialog och erfarenhetsutbyte mellan projektledarna för beviljade projekt. Förutom möjligheten att träffas och diskutera aktuella utmaningar har Tillväxtverket också bjudit in externa föreläsare för att tillföra nya perspektiv och ny kunskap till gruppen.

När det gäller statusen för projekten är den allmänna bedömningen nu att alla projekt har kommit igång. Utvecklingen när det gäller järnmalmpriset har för många av projekten orsakat en annan situation jämfört med när projekten planerades eller skulle starta. Detta har medfört, utifrån projektens horisont, en möjlighet att kunna planera och genomföra satsningar som annars inte hade varit möjliga.

**Tidsplan:**

2015	Projektledarträff 3
31 okt 2015	Slutredovisning av projekten

## Åtgärd 6. Handbok för kommuner som står inför stora gruvetableringar eller expansion av befintliga gruv- och täktverksamheter

Status: Arbete pågår

Ansvarig myndighet: Tillväxtverket

Kontaktperson: Maria Engström (maria.engstrom@tillvaxtverket.se)

### Projektdokument:

6 sep 2013 Regeringsbeslut om uppdrag (Näringsdepartementet N2013/4067/FIN)  
31 mar 2014 Delredovisning – Förslag till genomförande (TVV dnr: 1.1.2-2013-3752)  
28 okt 2014 Delredovisning – Uppnådda resultat (TVV dnr: 1.2.2-2013-3752)

### Beskrivning av uppdraget:

Tillväxtverket ska i samråd med Naturvårdsverket och Sametinget ta fram en handbok för kommuner som står inför stora gruvetableringar eller expansion av befintliga verksamheter. Syftet med handboken är att belysa vilka åtgärder som behöver vidtas av kommunen samt att fungera som hjälp för kommunen i dialogen med exploatören. I uppdraget ingår också att följa upp hur handboken används och hur den ska vidareutvecklas med hänsyn till kommunens erfarenheter för att kunna skapa en gemensam målbild med exploatören. Arbetet med handboken ska genomföras efter samråd med berörda länsstyrelser, Sveriges geologiska undersökning, Boverket, Sveriges kommuner och landsting samt aktörer med samordningsansvar för det regionala tillväxtarbetet i respektive län. För arbete inom uppdraget får Tillväxtverket rekvirera upp till 800 000 kronor.

### Genomförande och nulägesrapport:

Tillväxtverket har genomfört fem samrådsmöten med Naturvårdsverket och Sametinget under perioden april till november 2014. Utöver de formella samråden delar myndigheterna en projektwebb. Syftet med samråden har hittills varit att i samverkan och utifrån de olika myndigheternas syn på uppdraget avgränsa och strukturera innehållet i den kommande handboken. Under slutet av december kommer ett första utkast till handboken. Detta kommer att bearbetas internt inom myndigheterna för att sedan under april 2015 gå ut till kommunerna för tillämpning.

I september 2014 genomförde Tillväxtverket ett idéseminarium med deltagare från Sametinget, Naturvårdsverket, Boverket, Sveriges geologiska undersökning, Sveriges kommuner och landsting, länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län samt Region Örebro och Regionförbundet Västerbotten. Syftet med dagen var att ge deltagarna möjlighet att konkret bidra med kunskap och erfarenheter för handbokens innehåll. Frågeställningar som berördes under seminariets workshop var:

- Vad är viktigt att handboken hanterar utifrån ditt perspektiv?
- Tidigare erfarenheter av gruv- och täktverksamheter, vilka lärdomar har dragits av arbetet?
- Hur skapas goda förutsättningar för handbokens tillämpning?
- Vad har handboken bidragit till om fem år?
- Vad kan du bidra med i arbetet med handboken?

För att erhålla kunskapsutbyte och främja samordning med andra uppdrag i mineralstrategin har Tillväxtverket kontakt med flera uppdragsansvariga. Behovet av förbättrad samordning



mellan uppdragen inom mineralstrategin lyftes under idéseminariet. Sveriges geologiska undersökning har bland annat bidragit i arbetet med urval av referenskommuner. Tillväxtverket har efter ett inledande möte med Länsstyrelsen i Norrbottens län beslutat att genomföra en samordningsträff under december tillsammans med bl.a. uppdragsansvariga för åtgärd 11 och 15. Ett nära samarbete internt inom Tillväxtverket sker löpande mellan uppdragsansvariga för åtgärd 5 och 6 i mineralstrategin.

Tillväxtverket har kontakt med näringen främst genom representation i Gruvnäringsrådet och kontakter med regeringens särskilt utsedda gruvsamordnare. Tillväxtverket har under november haft möte med vd:n för Sveriges Bergmaterialsindustri samt vd:n för SveMin.

Parallellt med dessa aktiviteter samarbetar Tillväxtverket med en konsult för att ta fram den fysiska handboken. Innehållet i handboken kommer att syfta till att stödja kommuners arbete genom att:

- förtydliga roller och ansvar kopplade till olika besluts- och tillståndprocesser,
- synliggöra erfarenheter och möjligheter från kommuner med erfarenhet av gruv- och täktverksamhet,
- förstärka dialog och samverkansmetoder genom inspiration och förslag på verktyg att arbeta med.

Handbokens detaljinnehåll och struktur bearbetas löpande. För att få fler inspel till handboken genomförs det telefonintervjuer med referenskommuner, länsstyrelser och några regionalt utvecklingsansvariga runt om i Sverige.

**Tidsplan:**

april 2015	Handboken ut till kommuner för tillämpning och utvärdering
31 okt 2015	Delredovisning till Näringsdepartementet – Leverans av handboken
31 mar 2016	Slutredovisning till Näringsdepartementet – Resultat av användning, nytta och behov av vidareutveckling

## Åtgärd 7. Hinder och förutsättningar för bostadsproduktion på gruvorter

Status: Uppdraget avslutat

Ansvarig myndighet: Boverket

Kontaktperson: Rolf Westerlund (rolf.westerlund@boverket.se)

### Projektdokument:

16 maj 2013 Regeringsbeslut om uppdrag (Näringsdepartementet N2013/2521/FIN)  
1 nov 2013 Slutrapport ”Hinder och förutsättningar för bostadsproduktion på gruvorter”  
(Boverket Rapport 2013:25)  
<http://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2013/hinder-och-forutsattninga-for-bostadsproduktion-pa-gruvorter.pdf>

### Beskrivning av uppdraget:

Syftet med uppdraget var att se över vilka hinder som finns för ökad bostadsproduktion och vilka erfarenheter som finns av kommuners hantering av bostadsbyggande kopplat till gruvnäringens expansion. Arbetet skulle vidare belysa hur många bostäder det byggs och analysera orsakerna till att utbudet inte följer efterfrågan samt identifiera behov och föreslå åtgärder. I uppdraget ingick även att Boverket skulle redovisa underlag rörande kreditgarantier vid bostadsbyggande. Arbetet finansierades inom ramen för Boverkets ordinarie verksamhet.

### Sammanfattning av resultat:

Uppdraget resulterade i följande slutsatser och förslag:

- *Risken som bostadsmarknadens aktörer möter är central*  
Av de hinder som identifierats för ökad bostadsproduktion är risken den centrala förklaringen till varför utbudet av bostäder inte möter efterfrågan i gruvkommuner. Risken är kopplad till låga marknadsvärden på det befintliga bostadsbeståndet och stor osäkerhet kring gruvverksamhetens framtid. Av dessa anledningar avstår byggherrar och fastighetsägare från att investera.
- *Det centrala hindret kan inte hänföras till brister i marknadens funktionssätt*  
Varken låga marknadsvärden eller stor osäkerhet kan hänföras till brister i marknadens funktionssätt, och utifrån ett marknadsperspektiv anser Boverket att ett statligt ingripande mot dessa risker inte skulle leda till ett bättre utnyttjande av resurser.
- *Eventuella åtgärder bör inriktas mot att undanröja riskmomentet*  
Givet att det är den ekonomiska risken som hindrar bostadsbyggande i gruvkommuner bör åtgärder, enligt Boverket, fokuseras på att undanröja riskmomentet eller verka för att den får en minskad betydelse. Detta kan åstadkommas genom att:
  - Subventionera avgiften för statliga kreditgarantier och på så vis öka investeringsviljan,
  - utöka tillämpningsområdet för kreditgarantiförordningen för att ge ökade möjligheter att lånefinansiera vissa renoveringsarbeten, och
  - införa ett statligt hyresstöd för kommuner som blockförhyr en fastighet för att minska effekterna av vakanser för fastighetsägaren.
- *Ändrade förutsättningar för kreditgarantier*  
Ett förslag på ändring i förordning (2004:105) om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande m.m. har tagits fram av Boverket. Förslaget innebär att kreditgarantier även kan ges för ombyggnationer för egnahem och ägarlägenheter.

- *Förutsättningar för tillämpning av begreppet ombyggnation*

För att statlig kreditgaranti för ombyggnad ska beviljas anser Boverket att följande förutsättningar är grundläggande:

- det krävs minst en bygglovspliktig åtgärd,
- att åtgärden bedöms som en påtaglig förnyelse som i regel är förknippad med en större investering, och
- en bedömning görs att åtgärderna i ett projekt sammantaget är att se som en ombyggnad.

**Fortsatt arbete:**

Efter att Boverkets slutrapport lämnades in har ett av förslagen implementerats av regeringen.

Förordning (2004:105) om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande ändrades den 1 juli 2014 och omfattar numera även lån för ombyggnad av egnahem.

## Åtgärd 8. Metodutveckling för regional materialförsörjningsplanering

Status: Arbete pågår

Ansvarig myndighet: Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Kontaktperson: Karin Grånäs (karin.granas@sgu.se)

### Projektdokument:

6 sep 2013 Regeringsbeslut om uppdrag (Näringsdepartementet N2013/4066/FIN)  
15 dec 2014 Delredovisning till Näringsdepartementet ”PM – Slutföring av påbörjad metodutveckling för regional materialförsörjningsplan samt plan för stöd till länsstyrelserna” (SGU dnr: 001572-2013)

### Beskrivning av uppdraget:

Syftet med uppdraget är att ta fram ett anpassat underlag för att kunna arbeta aktivt med regional materialförsörjning. SGU gör detta genom att vidareutveckla och slutföra den metodutveckling som redan påbörjats samt genom att stödja länsstyrelserna i användandet av metodiken och vidareutveckla den karttjänst som stöder arbetet. För arbete inom uppdraget får SGU rekvirera högst 350 000 kronor.

### Genomförande och nulägesrapport:

Arbetet inom uppdraget bygger på det förslag till metodik som presenterades i SGU-rapport 2013:19 *Underlag till materialförsörjningsplan i Uppsala län*. Förslagen har utvecklats inom två områden. En beskrivning av ett standardiserat planeringsmoment och kriterier för jämförande bedömning av förekomster och täkter har tagits fram.

I december 2014 lämnades en delredovisning till Näringsdepartementet som beskriver metodutvecklingen samt en plan för hur SGU ska stödja länsstyrelserna vid implementeringen. Till delredovisningen hör en rapport, *Metodbeskrivning för materialförsörjningsplanering*, som kommer att publiceras som en SGU-rapport i januari 2015. I rapporten beskrivs olika planeringsunderlag och vilka strategiska överväganden som bör göras. Planen för hur SGU framöver ska stödja länsstyrelserna i deras arbete med materialförsörjning innebär bland annat att SGU tar fram mer geologiskt underlag för bergets kvalitet till olika ändamål, ordnar kurser och workshops samt uppdaterar kartvisaren Ballast med ny information.

### Tidsplan:

18 dec 2015 Delredovisning till Näringsdepartementet: Vägledningsarbetet  
1 mar 2017 Slutredovisning till Näringsdepartementet: Vägledningsarbetet

## **Åtgärd 9. Nationellt Mineralforum**

**Ansvariga:** Näringsdepartementet och Sveriges geologiska undersökning

**Kontaktpersoner:** Mikael Gröning (mikael.groning@regeringskansliet.se)  
Kaj Lax (kaj.lax@sgu.se)

### **Beskrivning av uppdraget:**

Som ett led i att stimulera dialog och tydliggöra ansvarsfördelning identifierades i mineralstrategin ett behov av att inrätta ett nationellt årligt förekommande Mineralforum. Syftet med forumet är att följa genomförandet av mineralstrategin och att identifiera kompletterande åtgärder för att nå strategins målbilder och vision. Forumet ska främja dialog mellan aktörerna, ge tillfälle till informations- och kunskapsutbyte samt samordna omvärldsbevakning och omvärldsanalys. Mineralforum ska samla företag inom gruv- och mineralnäringen, kommuner, aktörer med samordningsansvar för regionalt tillväxtarbete i länen, myndigheter och bransch- och intresseorganisationer som berörs av och bidrar till gruv- och mineralnäringens verksamhet.

### **Mineralforum 2014:**

Inför 2014 fick SGU i uppdrag att anordna det första Mineralforumet i formen av ett dialogmöte riktat till en bred målgrupp. Forumet anordnades på Münchenbryggeriet i Stockholm den 28 april och lockade närmare 110 personer från olika delar av samhället. Det var en stark uppslutning från länsstyrelser, andra myndigheter och branschföretag (såväl verksamhetsutövare som konsulter). Även politiker och intresseorganisationer var väl representerade medan deltagandet från kommuner var lågt. En och annan privatperson var också närvarande.

Under dagen hölls en genomgång av utfört arbete inom de mineralstrategirelaterade uppdragen och särskilt fokus lades på att diskutera behovet av ökad kunskap om geologi och utveckling av turism, kulturmiljöer och naturmiljöer i anslutning till gruvsamhällen.

### **Nästa Mineralforum:**

Inför 2015 är det än så länge inte beslutat om Mineralforum ska arrangeras.

## **Åtgärd 10. Utvärdera satsningar för att korta ledtider vid miljötillståndsprocesser**

**Status:** Ännu inte initierat av regeringen

**Tänkt uppdragsutförare:** Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys)

### **Åtgärdsbeskrivning i mineralstrategin:**

Tillväxtanalys ges i uppdrag att för det första följa upp de satsningar som har initierats och genomförts. I dessa uppföljningar ska verksamhetsutövarnas erfarenheter beaktas. För det andra ska Tillväxtanalys, där så är möjligt, utvärdera satsningarnas effekter, i vilket ingår att bedöma om statliga medel används effektivt. För det tredje ska arbetet innehålla en internationell jämförelse mellan relevanta länders processer och regelverk för miljöprövning av gruv- och täktverksamhet, inklusive en jämförelse mellan ledtider i tillståndsprocesserna.



## Åtgärd 11. Planeringsunderlag till stöd för kommunernas översiktsplanering

Status: Arbete pågår

Ansvarig myndighet: Länsstyrelsen i Norrbottens län

Kontaktperson: Björn Adolfsson (bjorn.adolfsson@lansstyrelsen.se)

### Dokumentförteckning:

6 sep 2013 Regeringsbeslut om uppdrag (Näringsdepartementet N2013/4069/FIN)  
17 dec 2013 Projektplan (Länsstyrelsen Norrbotten dnr: 408-10284-13)  
29 sep 2014 Ansökan om förlängning (Länsstyrelsen Norrbotten dnr: 401-10284-13)

### Beskrivning av uppdraget:

Länsstyrelsen i Norrbottens län ska ta fram planeringsunderlag avseende frågor om fysisk planering till stöd för i första hand kommuners översiktsplanering, men även för deras detaljplanering. Planeringsunderlaget är tänkt att underlätta för enskilda kommuners planläggning och utgöra ett viktigt underlag för samordning över kommungränser. Uppdraget ska genomföras i form av ett pilotprojekt i samverkan med länets berörda kommuner. Dessutom ska samråd ske med Sametinget, Svenska Samernas Riksförbund, SveMin och Sveriges geologiska undersökning. Syftet är att utifrån stora och föränderliga markanspråk skapa hållbara förutsättningar för kommunernas samordnande planering. För arbete inom uppdraget får länsstyrelsen rekvirera högst 600 000 kronor.

### Genomförande och nulägesrapport:

Inom uppdraget har länsstyrelsen hittills upprättat en projektplan. I övrigt är genomförandet försenat vilket beror delvis på att länsstyrelsen inte haft möjlighet att prioritera arbetet och delvis på att man avvaktat med igångsättandet för att vänta in länsstyrelsens andra uppdrag att främja en ökad samverkan mellan rennäring och gruvnäring under tillståndsprocessen (åtgärd 3). För de båda uppdragens genomföranden ses stora fördelar i att kunna samordna t.ex. seminarier och möten för att underlätta för nyckelpersoner samt minska omkostnader. Länsstyrelsen har ansökt om förlängd tid för genomförandet. Parallellt med det har man under hösten haft ute ett förfrågningsunderlag för att med konsult hjälp kunna lösa uppdraget.

### Tidsplan:

31 mar 2015 Datum för slutredovisning till Näringsdepartementet (enligt regeringsbeslut)  
15 feb 2016 Nytt datum för slutredovisning till Näringsdepartementet (enligt ansökan om förlängning)

## **Åtgärd 12. Utnyttja erfarenheter från FFI i arbetet med elektriska framdrivningssystem för lastbilar på väg**

Status: Löpande arbete

Ansvarig myndighet: Trafikverket

Kontaktperson: Anders Berndtsson (anders.berndtsson@trafikverket.se)

### **Beskrivning av uppgiften:**

Som ett led i att skapa en robust infrastruktur som möter gruvnäringens behov föreslogs inom ramen för mineralstrategin att Trafikverket i sitt arbete med nya elektriska framdrivningssystem för lastbilar på väg utnyttjar erfarenheter från tidigare och pågående arbete inom programmet för Fordonsstrategisk fordonforskning och innovation (FFI). Fältprov och demonstrationsanläggningar är viktiga utvecklingssteg för att tekniken ska bli tillräckligt mogen för fullskalig användning.

Trafikverkets arbete styrs inte av ett regeringsuppdrag som är särskilt kopplat till mineralstrategin. Myndigheten arbetar dock med frågan i flera sammanhang.

### **Nulägesrapport:**

Med anledning av den nya gruvetableringen i Kaunisvaara, Pajala, har Trafikverket på uppdrag av regeringen arbetat med att utreda förutsättningarna för att upprätthålla vägstandarden samt möjligheten att tillgodose kommande transportbehov mellan Kaunisvaara och Svappavaara. I arbetet ingick att undersöka förutsättningar för att bedriva malmtransporterna med lastbilar som drivs med elektricitet.

I direktivet till den Nationella planen för transportsystemet preciserade regeringen sin ambition inom elvägsområdet på följande sätt: ”Trafikverket ska beakta att elektrifierade vägar på sikt kan bidra till effektivare transporter med mindre miljöpåverkan genom att möta kommande transportbehov med minimal infrastrukturutbyggnad. Trafikverket ska föreslå hur en demonstrationsanläggning skulle kunna byggas upp och finansieras som ett samarbetsprojekt mellan berörda parter inom näringsliv, akademi och myndigheter.”

I rapporten om Kaunisvaara beskrev Trafikverket elvägsteknikernas mognad. Trafikverket menade att en demonstration av elvägar skulle kunna vara lämpligt att genomföra vid Kaunisvaara förutsatt att en lämplig sträcka vals ut där tekniken kunde utvärderas. Kostnaderna för en sådan demonstration uppskattades, utifrån den kunskap om kostnader som fanns, till i storleksordningen 200–300 miljoner kronor.

Mot denna bakgrund beslutade Trafikverket att starta en process med syfte att demonstrera konceptet med elvägar. Syftet var att utmana industrin, så att de olika teknikernas mognad och användbarhet blev tydlig. Kunskapen från demonstrationen skulle användas för framtida politiska, administrativa, industriella och akademiska beslut inom elvägsområdet. Det var således inte tal om någon kommersiell tillämpning av elvägar. För det bedömdes teknikerna alltför omogna.

För demonstrationen valde Trafikverket att göra en förkommersiell upphandling med sikte på en framtida systeminnovation – elväg. Målet med upphandling är att sätta upp och genomföra två demonstratorer. Upphandlingen genomförs i fyra delar med stegvis kvalificering av koncept och eliminering av kandidater:

1. Prekvalificering
2. Idébeskrivning
3. Detaljprojektering
4. Genomförande

För närvarande pågår detaljprojektering av fyra demonstratorer. Ingen av dem har anknytning till gruvnäringen. SveMin och LKAB hade en gemensam idébeskrivning för sin demonstrator mellan Mertainen och Svappavaara, men tackade nej till erbjudandet att gå vidare i upphandlingen. Istället har LKAB valt att tillsammans med Siemens och Scania utvidga scopet till en förstudie för en fullskalig elväg från gruvan i Mertainen till omlastningsstationen i Svappavaara. Projektet – Arktisk Elväg – drivs med finansieringsstöd från Fordonsstrategisk Forskning och Innovation (FFI).

### **Åtgärd 13. Kartlägga forskningsinsatser och lämna förslag på hur samverkansformer kan förbättras**

Status: Ännu inte initierat av regeringen

Tänkt uppdragsutförare: Verket för innovationssystem (Vinnova)

#### **Åtgärdsbeskrivning i mineralstrategin:**

Vinnova ges i uppdrag att i samverkan med Vetenskapsrådet genomföra en ämnesöversikt över gruv- och mineralforskningsområdet. Översikten bör innehålla en bibliometrisk utvärdering samt en kartläggning av historiska och kommande forskningsinsatser inom gruv- och mineralområdet. Kartläggningen ska bland annat identifiera insatser på återvinning och substitution. Sveriges styrkeområden och utmaningar inom gruv- och mineralforskningen i ett internationellt perspektiv ska identifieras och den strategiska nyttan av att genomföra insatser på dessa ska bedömas. I uppdraget ska också ingå att lämna förslag på hur samverkansformer mellan forskningsaktörer inom gruv- och mineralområdet kan förbättras.

## Åtgärd 14. Öka kunskapen om geologins betydelse för samhällsbyggnad och tillväxt

Status: Arbete pågår

Ansvarig myndighet: Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Kontaktperson: Kaarina Ringstad (kaarina.ringstad@sgu.se)

### Projektdokument:

10 okt 2013 Regeringsbeslut om uppdrag (Näringsdepartementet N2013/4687/FIN)  
15 dec 2014 Delredovisning till Näringsdepartementet ”Att öka kunskapen om geologins betydelse för samhällsbyggnad och tillväxt” (SGU-rapp 2014:41)

### Beskrivning av uppdraget:

Syftet med uppdraget är att genomföra insatser för att öka kunskapen om geologins roll i samhället och dess betydelse för tillväxt i alla delar av landet. Insatserna ska riktas såväl mot allmänheten som mot mer specifika målgrupper såsom lärare och skolelever. Vid genomförande av uppdraget ska erfarenheter från Arbetsförmedlingen, Skolverket, Tillväxtverket, Luleå tekniska universitet, Uppsala universitet och andra berörda myndigheter tillvaratas. En dialog med ideella organisationer och näringslivet ska också utvecklas. För arbete inom uppdraget får SGU rekvidrera totalt upp till 12 miljoner kronor under åren 2014–2016.

### Genomförande och nulägesrapport:

Påbörjade och planerade åtgärder är att:

- Kartlägga tidigare och pågående aktiviteter som har beröringspunkter med uppdraget, summera de kontakter som tagits samt följa upp vad som behöver kompletteras, ytterligare samarbetsmöjligheter m.m.
- Initiera samverkan med näringsliv, Arbetsförmedlingen, andra organisationer och aktörer m.fl. för att genomföra flera av de nedan listade aktiviteterna.
- Skapa ett nationellt nätverk alternativt stärka befintliga strukturer för ökad samverkan mellan de olika aktörer som arbetar med information som berör geologi.
- Öka geologins synlighet i skolan genom att:
  - ta fram färdiga geologipaket med befintligt och nytt material som är anpassade till läroplaner,
  - genomföra riktade inspirations- och utbildningsdagar för lärare med fokus på geologi runtom i Sverige (i egen regi, i samverkan och av andra).
- Öka geologins synlighet mot allmänhet genom att:
  - lyfta geologi och geologins betydelse för samhället i olika offentliga rum: museer, besöksgruvor och naturvetenskapliga och tekniska aktivitetscentrum (science center),
  - öka geologins synlighet i media (inte bara SGUs synlighet),
  - använda digital teknik och digitala plattformar som kanaler och verktyg för att nå ut bredare till framför allt en yngre målgrupp (appar, spel, filmer och liknande).
- Skapa intresse för att arbeta inom geologirelaterade yrken genom att:
  - på olika sätt medverka och bistå med material på arbetsmarknads- och rekryteringsmässor – om möjligt i samverkan med andra aktörer,
  - ta fram material (digitalt och tryckt) för studievägledare och motsvarande,

- samverka med olika aktörer för att öka mineralsektorns synlighet mot unga personer och arbetssökande (gruvbesök, sommarskolor och liknande).

Många av aktiviteterna och insatserna under 2014 har varit av planerande och kartläggande karaktär. En sammanställning av tidigare genomförda och pågående aktiviteter ges i delrapporten för 2014. Möjligheter till samarbete och samverkan har diskuterats med flera parter, bland annat SveMin, de regionala kompetensförsörjningsplattformarna i Västerbotten och Norrbotten, Riksantikvarieämbetet och Geologins Dag. Konkretisering av samarbeten med start vintern och våren 2015 pågår.

Upphandling av en mer omfattande skolsatsning annonseras i december 2014 och kommer att genomföras under 2015 (framtagande av plattform och material) och 2016 (implementering). Under 2014 har SGU arrangerat lärar- och elevdagar som pilotstudier inför den större satsningen. Inom Mineraljakten har en separat tävling för skolklasser arrangerats. SGU har i samverkan med Geologins Dag och GIS i skolan medverkat med egen monter på Skolforum i Älvsjö – med fokus på råvaruförsörjning. SGU är också en av deltagarna i projektet GIS i skolan.

Samarbete med Arbetsförmedlingen Gruv har inletts och SGU har under hösten medverkat på flera arbetsmarknads- och rekryteringsmässor. Kontakter har även tagits med SIFA (Stockholms intensivsvenska för invandrarakademiker) för att koppla ihop SIFAs medlemmar med mineralindustrin i norra Sverige.

En version av dataspelet Minecraft har utvecklats. Spelet är ett av de mer populära som finns på marknaden. SGUs version bygger vidare på spelets grundidé – att lokalisera och bryta intressanta fyndigheter för att använda metaller och mineral i olika tillämpningar. SGUs version kommer att lanseras i början av 2015. I samverkan med Millesgården har en animation om vulkaner, malm bildning och de svenska malmerna tagits fram (pilotprojekt).

#### **Tidsplan:**

18 dec 2015	Delredovisning 2 till Näringsdepartementet
1 mar 2017	Slutredovisning till Näringsdepartementet



## Åtgärd 15. Utarbeta strategier för att möta kompetensförsörjningsbehovet inom gruvnäringen

Status: Arbete pågår

**Ansvariga myndigheter:** Länsstyrelsen i Norrbottens län  
Samverkansorganet i Västerbottens län  
Länsstyrelsen i Västmanlands län  
Samverkansorganet i Dalarnas län  
Samverkansorganet Region Örebro län

**Kontaktpersoner:** Mats Lindell (mats.lindell@lansstyrelsen.se)  
Lennart Gustafsson (ordf@georange.se)  
Sara Haffling (sara.haffling@lansstyrelsen.se)  
Conny Danielsson (conny.danielsson@regiondalarna.se)  
Maria Svensson Hallberg (maria.svensson@regionorebro.se)

### Projektdokument:

3 okt 2013 Regeringsbeslut om uppdrag (Näringsdepartementet N2013/4568/FIN)

### Beskrivning av uppdraget:

Uppdraget har gått till fem stycken kompetensplattformar som direkt berörs av gruv- och mineralnäring. Syftet med uppdraget är att de fem aktörerna tillsammans ska utarbeta en plan för att enskilt och gemensamt möta näringens långsiktiga kompetensförsörjningsbehov i respektive region. Arbetet ska samordnas och utgå från ett länsövergripande perspektiv. Planen ska identifiera reella åtgärder och förankra dessa hos berörda parter. I relevanta delar av arbetet bör aktörerna beakta arbetet som Sveriges geologiska undersökning utför inom åtgärd 14 och synliggöra branschen som arbetsplats. För arbetet tillförs ansvariga parter tillsammans medel om högst 8 miljoner kronor under åren 2014–2015.

### Genomförande och nulägesrapport:

Det gemensamma arbetet bedrivs enligt en modell med två arbetssteg: 1) inventering och 2) mobilisering och förankring. Det första steget, som aktivt pågår fram till i början på nästa år, inbegriper att göra en nulägesanalys med kartläggning av befintligt kompetensbehov och utbildningsutbud med relevans för gruvnäringen. Arbetet involverar omgivande aktörer som Arbetsförmedlingen, Sveriges geologiska undersökning, gruvföretag och branschorganisationer m.fl. Det andra steget, som påbörjas under våren 2015, innebär att utifrån kartläggningen säkerställa utbildningsbehovet för branschen genom att bland annat optimera utbildningsutbudet, påtala brister och mäkla mellan aktörer. I detta skede ska också goda exempel på samarbetsformer spridas. Arbetsmodellen tar avstamp i vad som är möjligt att uppnå på kort sikt med reella åtgärder men också vad som krävs på längre sikt.

Det konkreta arbetet inom uppdraget görs i en 3+2-modell (Bergslagen och norra Norrland) eftersom förutsättningarna mellan regionerna och länen skiljer sig åt en del.

### *Bergslagen*

I region Bergslagen arbetar Länsstyrelsen i Västmanlands län tillsammans med Samverkansorganen i Dalarna och Örebro. I regionen har ett samarbete funnits sedan tidigare kopplat till projekt Bergskraft som under nästan tio års tid arbetade med att skapa bättre förutsättningar för

gruv- och mineralnäringen. Inom Bergskraftprojektet etablerades en arbetsgrupp år 2011 som då påbörjade arbete med kompetensförsörjningsfrågorna. En rapport beställdes på utbildningsutbudet utifrån gruvnäringens kompetensförsörjningsbehov.

I och med detta uppdrag har en ny arbetsgrupp bildats mellan de tre länen och samarbete har påbörjats genom regelbundna träffar och några gemensamma aktiviteter.

En gemensam skrivelse som beskriver nuläge, hinder och åtgärdsförslag för gruvnäringens utveckling i Bergslagsområdet har tagits fram och skickats till regeringens gruvsamordnare. I skrivelsen finns resonemang kring gruvnäringens kompetensförsörjningsbehov och även förslag på åtgärder för att komma till rätta med problematiken. De identifierade åtgärderna innehåller bl.a. en rekommendation att branschen genom SveMin årligen ser över och publicerar behovsprognoser för grundbemanning, ersättning av pensionsavgångar och nyckelrollsbefattningar som en vägledning till lärosäten, nya studenter och redan yrkesverksamma som överväger vidareutbildning mot nyckelrollsbefattningar. Den gemensamma skrivelsen utgör ett bra underlag för att fortsätta utreda förutsättningarna att tillsammans utforma en regional strategi för hållbar mineralutvinning under 2015.

#### *Norrbotten och Västerbotten*

I norra Norrland arbetar Länsstyrelsen i Norrbottens län och Region Västerbotten gemensamt med inventeringsarbetet och har regelbundna överläggningar. I Västerbotten har en styrgrupp etablerats samtidigt som en referensgrupp bestående av representanter från företag och fackliga organisationer har etablerats. Ett nätverk bland forskare vid Umeå universitet har etablerats. I Norrbotten utgör kompetensplattformen styrgrupp och kontakter med Luleå tekniska universitet äger rum. Projektledarna i Norrbotten och Västerbotten har i arbetet med uppdraget deltagit i ett flertal relevanta arrangemang som t.ex. av SveMin anordnade seminarier och kompetensutvecklingsdagar. Gemensamma arbetsmöten med SGU har genomförts utifrån uppdragets koppling till SGUs kunskapsuppdrag (åtgärd 14). Under arbetes gång har ett förslag till struktur för slutrapport tagits fram. Överläggningar med Arbetsförmedlingens nationella gruvförmedling (AF-Gruv) har genomförts.

I syfte att skaffa relevant kunskap och träffa branschföreträdare har studiebesök under hösten genomförts i båda länen. I enlighet med uppdraget har platsbesöken indelats i tre kategorier: gruvföretag, förädlingsföretag och underleverantörer. I Västerbotten har projektledarna besökt Rönnskärsverken utanför Skellefteå (värd IF-Metall), Renströmsgruvan utanför Boliden (värd Boliden Mineral AB) samt teknikföretaget Outotec i Skellefteå. I Norrbotten har projektledarna besökt LKABs gruva i Kiruna (värd LKAB) och LKABs anläggningar med främst pelletsverket i Malmberget (värd LKAB). Besök har även gjorts tillsammans med SGU vid Björkdalsgruvan (värd Mandalay). Under året har inspel till regeringens gruvsamordnares slutrapport lämnats. I inspelen pekades bl.a. på situationen vad gäller lärlings- och praktikplatser, men också på behovet av ökad samverkan mellan utbildningsväsendet och gruvnäringen.

#### *Femlänsamordning*

Den övergripande arbetsinsatsen och samordningen i uppdraget sker löpande genom femlänsmöten som enligt arbetsplanen hålls var sjätte månad med roterande ordförandeskap. Under året har två möten hållits, dels i Umeå i juni månad (ansvarig Region Västerbotten), dels i Hedemora i december månad (ansvarig Region Dalarna).

#### **Tidsplan:**

27 feb 2015	Delredovisning från Samverkansorganet i Dalarna
juni 2015	Samordningsmöte 4 i Örebro

dec 2015 Samordningsmöte 5 i Västmanland  
26 feb 2016 Delredovisning från Samverkansorganen i Örebro och Västerbottens län  
30 maj 2016 Gemensam slutredovisning till Näringsdepartementet

## **Åtgärd 16. Kartlägga Sveriges attraktivitet som gruvland och vilka faktorer som påverkar detta**

**Status:** Ännu inte initierat av regeringen

**Tänkt uppdragsutförare:** Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys)

### **Åtgärdsbeskrivning i mineralstrategin:**

Tillväxtanalys ges i uppdrag att kartlägga Sveriges attraktivitet och investeringsklimat som gruvland och identifiera vilka faktorer som särskilt påverkar detta. Utredningen bör innehålla en internationell utblick och omfatta en analys av hur villkor kan skapas för att kombinera en långsiktigt hållbar gruvnäring i Sverige med ett investeringsklimat som kan attrahera utländska investerare.

## Åtgärd 17. Internationell kommunikationsplattform för gruv- och mineralnäringen

**Status:** Förstudien avslutad och en implementeringsfas inledd

**Ansvarig myndighet:** Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

**Kontaktperson:** Elina Rantanen (elina.rantanen@business-sweden.se)

### Projektdokument:

17 okt 2013 Regeringsbeslut om uppdrag (Utrikesdepartementet UF2013/40603/UD/FIM)  
10 jul 2014 Regeringsbeslut nytt uppdrag (Utrikesdepartementet UF2014/44762/UD/FIM)

### Beskrivning av uppdraget:

En del av Business Swedens uppdrag Särskilda exportfrämjande insatser med fokus på Sveriges fyra nordligaste län år 2013–2014 var att utreda behovet och möjligheterna för att inrätta en internationell kommunikations- och marknadsföringsplattform för den svenska gruv- och mineralnäringen. Arbete inom uppdraget skulle samordnas med Sveriges mineralstrategi.

Enligt instruktionen skulle plattformen på ett samlat sätt presentera bl.a. det svenska erbjudandet och aktiviteter som syftar till ökad internationalisering av svensk gruvindustri samtidigt som den positionerar Sverige som en ledande gruvnation internationellt. För deluppdraget avsatte Business Sweden en budget på 800 000 kronor.

### Sammanfattning av resultat:

Inom ramen för deluppdraget tog Business Sweden fram en förstudie. Resultatet från förstudien visar att det finns ett stort intresse för och ett behov av att skapa en plattform och nästan samtliga aktörer som tillfrågats har ställt sig positiva. En slutsats är att plattformen ska vara lättillgänglig, trovärdig, affärsdrivande samt utgå från svenska exempel om hållbar gruvdrift. Plattformen bör vara långsiktigt finansierad och samordnas med ett gemensamt budskap som beskriver sektorns styrkor. Några exempel på önskvärt innehåll som identifierats i förstudien gäller hållbarhet, innovationer och events. Arbetet inom förstudien gjordes i dialog med industrin, SveMin, Jernkontoret och SGU m.fl.

Plattformens föreslagna syfte är att bidra till en ökad export av produkter och tjänster samt stärka det internationella intresset för Sverige som gruvnation och därmed leda till ökade investeringar. Plattformen föreslås innehålla:

- Information om svensk gruvnäring (bidrar till mer samlad bild av branschen).
- Investeringsmöjligheter med information (attrahera investeringar).
- Produkter och tjänster från underleverantörer (exportfrämjande).
- Utbildning, forskning och utveckling (profilera och utveckla Sverige).
- Kalendarium (öka internationell synlighet samt presentera affärsmöjligheter riktade till små och medelstora företag).

### Fortsatt arbete:

Under sommaren 2014 fick Business Sweden i uppdrag från Utrikesdepartementet att påbörja utveckling och teknisk implementering av kommunikations- och marknadsföringsplattformen. Utvecklingsarbetet påbörjades i oktober och kontakt med en kommunikationsbyrå har inletts.

Business Sweden arbetar tillsammans med industrin, akademien, myndigheter, och branschföreningar med att ta fram innehållet till plattformen. Utvalda och engagerade aktörer kom-

mer att delta i utveckling och löpande uppdatering av plattformen, samt också bidra med egen tid för stöd med framtagning av innehåll och validering av informationen i plattformen. Beroende på omfattningen av fortsatt finansiering, dvs. slutgiltig budget för plattformsarbetet, finns det en preliminär målsättning om att en enkel portal ska kunna lanseras redan till sommaren–hösten 2015.

Business Sweden agerar projektledare för plattformen och är den part som koordinerar dialogen gentemot regeringen som uppdragsgivare. Plattformen kommer primärt att riktas till potentiella utländska gruvbolag och investerare och på hemmaplan till industrin för att facilitera exempelvis identifiering av affärsmöjligheter utomlands.

Arbetet pågår med fokus på att färdigställa budskap, identifiera affärsmöjligheter, göra en marknadsprioritering, skapa riktgivande innehåll och utveckla teknisk grund för en webportal. Arbetet förankras med branschen.

## Åtgärd 18. Förslag på hur Sverige kan bidra till en hållbar gruvindustri i utvecklingsländer

Status: Uppdraget avslutat

Ansvarig myndighet: Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Kontaktperson: Olof Taromi Sandström (olof.sandstrom@sgu.se)

### Projektdokument:

22 aug 2013 Regeringsbeslut om uppdrag (Näringsdepartementet N2013/3849/FIN)  
18 dec 2013 Delredovisning till Näringsdepartementet (SGU dnr: 001464-2013)  
2 juni 2014 Slutrapport "Mineral och utveckling – så kan Sverige bidra till en hållbar mineralnäring i ett utvecklingsperspektiv" (SGU-rapp 2014:18)  
<http://resource.sgu.se/produkter/sgurapp/s1418-rapport.pdf>

### Beskrivning av uppdraget:

Syftet med uppdraget var att ta fram ett förslag på hur Sverige och svenska företag kan bidra till utvecklingen av en hållbar gruvindustri och sprida erfarenheter och kunskap om god förvaltning av mineralresurser i låginkomstländer, lägre medelinkomstländer och medelinkomstländer. I arbetet skulle SGUs erfarenheter från pilotprojektet MeetingPoints Mining beaktas och relevant kunskap och erfarenhet hos Styrelsen för internationellt utvecklingsamarbete (Sida) tas tillvara. Arbetet finansierades inom ramen för SGUs ordinarie verksamhet.

### Sammanfattning av resultat:

Uppdraget resulterade i följande förslag:

1. Pilotprojektet MeetingPoints Mining breddas och omformas till en regional strategi med fokus på grön ekonomi och sysselsättning inom gruv- och mineralsektorn. Strategin innehåller biståndsprojekt, kapacitets- och samarbetsprojekt samt business-to-business projekt som vilar på kommersiell grund. Möjligheter att utnyttja gruvindustrin som en utvecklingsmotor finns i många länder på skiftande utvecklingsnivåer, inte enbart i länder där bistånd behövs.
2. För att uppnå en "hållbar" effekt bör satsningen inte vara i form av ett tidsbegränsat projekt utan bör ges en mera permanent prägel.
3. Insatsen koordineras med andra biståndsfinansierade projekt inom hälsovård, utbildning, korruptionsbekämpning och demokratiutveckling m.m. genom att dessa tillämpas inom gruvbranschen. Erfarenheter från MeetingPoints Mining och andra motsvarande internationella satsningar (från bl.a. Australien och Kanada) visar tydligt potentialen med en sådan satsning.
4. Insatserna kan med fördel samordnas med satsningar på både ett nordiskt och ett europeiskt plan där det är lämpligt och möjligt.
5. Satsningen bör pågå under en längre period, minst 10 år.
6. Ett brett samarbete mellan privata aktörer och myndigheter som SGU, Sida och Business Sweden inleds där varje part skjuter till sina specifika kunskaper och erfarenheter: förenklat kommersiellt arbete, biståndsinsatser, byggandet av internationella relationer, specialistkompetenser m.m.

## **Åtgärd 19. Kartlägga vilka länder som utbytet inom gruv- och mineralområdet börfördjupas med**

Status: Arbete pågår

Ansvarig myndighet: Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Kontaktperson: Olof Taromi Sandström (olof.sandstrom@sgu.se)

### **Projektdokument:**

11 sep 2014 Regeringsbeslut om uppdrag (Näringsdepartementet N2014/3759/FIN)

### **Beskrivning av uppdraget:**

Syftet med uppdraget är att genomföra en kartläggning samt ta fram förslag till en handlingsplan för länder som är intressanta att skapa fördjupade kontakter med inom gruv- och mineralområdet. Kontakterna ska avse både regerings- och myndighetsnivå. Uppdraget ska genomföras i samråd med Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) och i nära samarbete med Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden). För arbete inom uppdraget får SGU rekvirera upp till 600 000 kronor.

### **Genomförande och nulägesrapport:**

Arbetet ska genomföras i följande faser: möten med nyckelpersoner och organisationer, analys av behov kring internationellt samarbete, definition av vilka områden som behöver förstärkas, definition av möjliga samarbetsländer, föreslå samarbeten och rapportering. Just nu pågår inledande möten med nyckelgrupper i Sverige parallellt med resurssättning och detaljplanering av projektets genomförande.

### **Tidsplan:**

Projektet är under planering och endast en grov tidsplan presenteras här.

feb 2015	Definiera Sveriges behov av samarbete
mar 2015	Definiera fokusområden
maj 2015	Definiera möjliga samarbetsländer
jun 2015	Föreslå samarbeten
jul 2015	Rapportskrivning
aug 2015	Remissrunda
15 sep 2015	Slutredovisning till Näringsdepartementet